

Renkajärvi

Suojeluyhdistyksen tiedotuslehti

Toukokuu 2014

Renkajärven
suojeluyhdistys ry

Renkajärvi - kirkaasti puhtaampi, näkyvästi kirkaampi

Kuva: Jani Impola

Kuva: Hannele Saarinen

Hyvää Renkajärven kesää!

Kädessäsi on ensimmäinen Renkajärven suojeluyhdistyksen tiedotuslehti!

Suojeluyhdistys on toiminut kuusi vuotta ja ehtinyt saada jo paljon aikaan. Yhdistyksen tarkoituksena on varmistaa, että Renkajärvi pysyy kauniina ja puhtaana rauhan työssijana - että sen vesi on tulevaisuudessa vieläkin puhtaampaa ja kirkkaampaa.

Järvemme on poikkeuksellinen useastakin syystä. Se on karu erämaajärvi: Renkajärveä ympäröivät enimmäkseen metsä- ja suoalueet. Peltoja järven läheisyydessä on hyvin vähän. Järvemme on yksi viidestä Vanajaveden latvajärvestä ja saa vetensä puroista ja ojista. Vesi on puhdasta - onhan Renkajärvi Kanta-Hämeen puhtaimpia järviä. Lisäksi se on paikoitellen varsin syvä: suurin virallisesti mitattu syvyys on 29,3 metriä.

Renkajärven vesi vaihtuu hitaasti. Vesi, joka sinne valuu metsäpuuroista, viipyy järvessä keskimäärin 2,5 vuotta ennen kuin se jatkaa matkaansa Renkajokea alas.

Teettämämme sedimenttitutkimuksen raportti totesikin johtopäätöksensä: *“Yhteenvetona voidaan todeta, että järvi on edelleen hyväkuntoinen, mutta sijaiten suhteellisen pienen valuma-alueen yläosassa, sen veden vaihtuvuus on melko huono. Tästä seuraa, että hyvän tilan säilyttämiseksi on tarpeellista pitää kaikenlainen kuormitus mahdollisimman alhaisena.”*

Järvemme on siis herkkä, ja jokaisen panos sen hoitamiseksi on tärkeä! Olette kaikki tervetulleita mukaan suojeluyhdistyksen toimintaan, ja toivomme aktiivista keskustelua järvemme hoidosta.

Nähdään taas kesäjuhllilla Rimminkaaressa lauantaina 26.7.!

Hyvää kesää Renkajärvellä toivottaen,

Pentti Mansukoski
Puheenjohtaja

P.S. Muistithan lähettää kuviasi tämänvuotiseen valokuvakilpailuun? Kilpailuaika päättyy 31.5.

Tunnetko Renkajärven?

Renkajärven nimen alkuperästä on useampia teorioita:

- järvellä asustavien kuikkien sukeltaessa syntyy renkaita veden pintaan
- renka viittaa Renkoon, jonne järvestä alkava joki laskee
- renka on johdettu unkarin kielen sanasta reng, joka tarkoittaa harjua

Renkajärvi on Tammelan yläkõalueella, Hattulan kunnan ja Hämeenlinnan kaupungin alueella sijaitseva lähes 10 km pitkä, kapea ja karu järvi. Se on yksi Vanajaveden ja sitä kautta Kokemäenjoen latvavesistä. Siihen laskee vain metsä- ja suoalueilta tulevia oja. Järven syvimät mitatut kohdat ovat noin 30 metriä.

Kyläkeskittymiä ovat Vuohiniemi, Myllykylä ja Rimmilä. Renkajärven ympäristössä on nykyisin melko vähän pysyviä asukkaita. Vuohiniemen kyläkoulu lakkautettiin 1970-luvulla, posti lopetettiin 1990-luvulla ja viimeinen kauppa 2000-luvun alussa. Palveluita tarjoaa vielä kirjastoauto, jonka aikataulu löytyy mm. suojeluyhdistyksen blogisivulta.

Järven rannalla on yli 200 vapaa-ajan asuntoa. Renkajärvi on ollut jo 1930-luvulta lähtien suosittu mökkijärvi. Siksi virkistyskäyttö ja kalastus ovat tärkeimmät käyttömuodot.

Renkajärven suojeluyhdistys ry

Yhdistyksen tarkoituksena on Renkajärven ja sen valuma-alueen ympäristönsuojelu.

Suojeluyhdistys kerää tietoja järven tilasta, kartoittaa järvalueen ympäristöriskejä sekä suunnittelee ja toteuttaa Renkajärven alueen hoito- ja kunnostustoimenpiteitä. Se ottaa kantaa Renkajärven alueen hankkeisiin, antaa suosituksia ympäristön ja vesien suojelusta sekä tiedottaa aktiivisesti toiminnastaan. Yksi yhdistyksen tehtävistä on hankkia rahoitusta eri lähteistä järven suojelua edistäviin hankkeisiin.

Hallitukseen kuuluvat Tuija Engbom, Erkki-Sakari Harju, Matti Honkajuuri, Juha-Pekka Honkasaari, Markku Kuivalahti, Perttu Laaksonen, Raija Lindqvist, Pentti Mansukoski, Aulikki Nummenpää, Kari Pakarinen, Matti Peltola ja Juhani Salminen.

Nettisivut ovat osoitteessa www.renkajarvi.fi ja blogi osoitteessa renkajarvi.blogspot.fi. Myös Facebookissa on ryhmä "Renkajärveläiset". Lisätietoja antavat Pentti Mansukoski (pentti.mansukoski@elfhill.fi) tai Markku Kuivalahti (markku.kuivalahti@hamk.fi).

Jäsenmaksun 10 e / henkilöjäsen voi maksaa tilille FI18 3636 3010 7934 79. Merkitse maksun saajaksi Renkajärven suojeluyhdistys ry ja kirjoita viestiksi nimi-, osoite- sekä sähköpostiosoitteesi.

Pitkän aikavälin tavoite:

"Renkajärven näkösyvyys 3,5 metriin!"

Tähän mennessä on mitattu 2,5-3,0 metrin näkösyvyyksiä syyskuussa, jolloin vesi on yleensä kirkkaimmillaan

Kuva: Erkki-Sakari Harju

Suojeluyhdistys tekee ja saa aikaan!

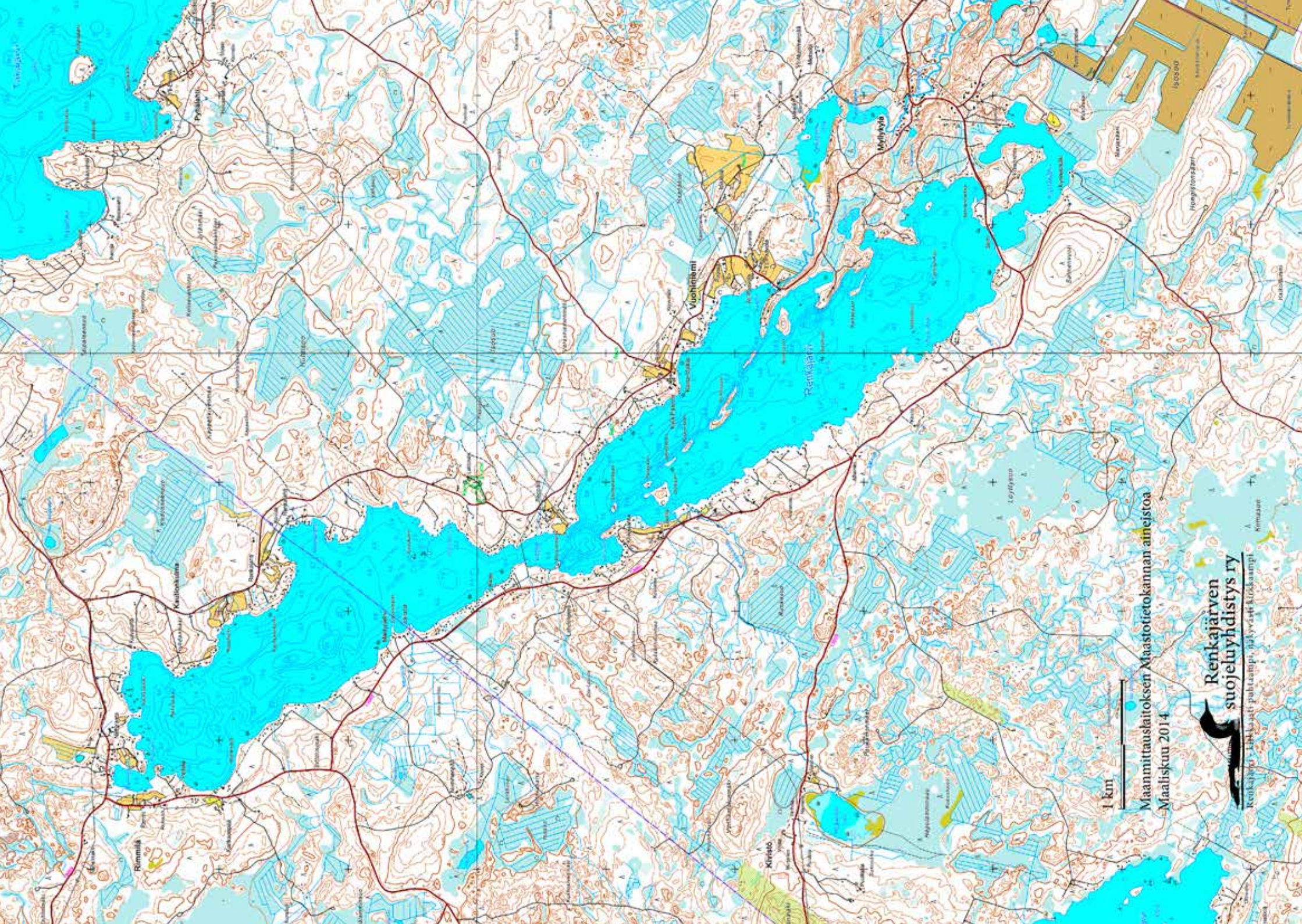
Poimintoja Renkajärven suojeluyhdistyksen toimintakertomuksista vuosilta 2008-2013:

- Järven tilan analysointi: veden laadun, korkeuden ja näkösyvyyden mittauksia vuodesta 2008 alkaen
- Koekalastuksen järjestäminen kalakannan selvittämiseksi (2009)
- Syväluotauksen järjestäminen (2009)
- Renkajärven hoitosuunnitelman laatiminen (2009-2010)
- Renkajärven parakraahvit (2010)
- Saastamoisen laskeutusaltaan rakentaminen (2011). Laskeutusaltaalla veden virtausta hidastetaan, jolloin kiintoainesta laskeutuu altaan pohjaan ja järveen tulevan veden ravinne- ja humuspitoisuus alenee
- Vesikasvustoleikkurin hankkiminen (2011) - leikkuria voi lainata korvauksetta.
- Sedimenttitutkimus (2012-2013)
- Ruokosuonojan laskeutusaltaan rakentamisen tukeminen (2013)
- Sitturinojan, Sälinojan ja Pajustonojan altaiden suunnittelu yhdessä UPM:n ja Metsäkeskusken kanssa (2012-2013)
- Jätevesikartoitusten tukeminen (2012)
- Aktiivinen tiedottaminen ja varainhankinta: nettisivut ja blogi vuodesta 2008 alkaen, tiedotustilaisuudet ajankohtaisista asioista, vuosittainen valokuvakilpailu ja Renkajärvi-kalenteri, valokuvanäyttely Hämeenlinnan keskustassa 2011, Renkajärven kesäjuhlat vuodesta 2008. Myös tämän lehden kaikki kuvat ovat valokuvakilpailujen satoa.

Mitä sinä voit tehdä?

Me kaikki voimme pitää huolta järvestämme - samalla pidämme huolta myös itsestämme ja omaisuudestamme! Mitä puhtaampi Renkajärvi on, sitä korkeammalle sitä arvostetaan!

- Jos et vielä ole jäsen, liity suojeluyhdistykseen! Jäseniä on jo yli 200.
- Ilmoittaudu mukaan auttamaan! Aktiiviset jäsenet voivat saada paljon aikaan!
- Pidä yhteyttä yhdistyksen hallituksen jäseniin - kerro heille ideasi tai huolenaiheesi!
- Noudata parakraahveja!

1 km

Maanmittauslaitoksen Maastietokannan aineistoa
Maaliskuu 2014

 **Renkäjärven
suojeluyhdistys ry**

Renkäjärvi - Laikaa ja puhallusta, jalkyväät kirkkaampi

Tarut ja tositarinat

Renkajärven saaret on kahdeksan saaren jono. Jättiläinen tuli pohjoisesta ryöstämään viljavaa hämäläistä maata. Hän suloi säkin täyteen maata, heitti sen selkäänsä ja lähti astelemaan kotia kohti. Säkissä oli reikä, josta jokaisella askeleella valui maata. Näin syntyivät Renkajärven saaret: Kaitasaari, Niinisaari, Lammassaari, Vohlisaari, Koulunsaari, Häntäsaari, Patasaari ja Salmialansaari.

Renkajärven yli on kulkenut viikinkiajoista lähtien talvitie Hämeenlinnasta Turkuun. Järven rannalta löytyi vuonna 1906 hopeaktkö, jonka rahat ja korut ovat peräisin 1040-luvulta. Luurilan talon mailta löytyneet esineet ovat nähtävissä Kansallismuseossa viikinkiajan vitriineissä. Löydön tunnetuin esine on Luurilan tai Hattulan lintu, josta on tehty Kalevala-koru (kuvassa).

----- RENKAJÄRVELÄISEN PARAKRAAHVIT -----

- Hoira järvees ku kaivoos
- Lotraa likavetes puhtaaks viimesten oortninkien mukaan
- Raapi mettäas varoe, ettei eliksiirit valu jorpakkoon
- Anna tähtees muhia mullaks äläkä haaskaa rahaas keinosontaan
- Noo keruupaikat on seurun viimesiä palaveluja, käytetää eres niitä
- Pese pyykkis, mattos ja autos vähä syriässä järvestä
- Osta mierompaa soopaa
- Soura ittes kuntoon taikka hanki sähköne perätuuppari
- Nauti puhtosesta, koreesta ja hiliasesta Renkajärvestä!

Kuva: Raija Lindqvist

Moottorivenekielto:

Perämoottorin käyttö Renkajärvellä on kielletty kokonaan 1.5. - 30.6. Muina aikoina on sallittua käyttää enintään viiden hevosvoiman moottoria. Vesiskoottereiden käyttö on kokonaan kielletty.

Mökillä varustelutaso sanelee jätevesien käsittelyjärjestelmän valinnan

“Jätevesiasioiden hoitaminen kesämökillä voi olla hyvin helppoa tai erittäin haastavaa. Lisämausteen tuo mökin epäsäännöllinen käyttö ja usein myös sijainti aivan veden äärellä”, sanoo Satu Heino Kokemäenjoen Vesistön vesiensuojeluyhdistyksestä.

Suunnittelusta liikkeelle

Oman mökin jätevesiremontin suunnittelu alkaa nykytilan selvittämisellä: missä vettä käytetään ja mihin se tällä hetkellä päätyy. Lisäksi tarkastellaan mökin käymäläratkaisu ja sen toimivuus. Mökin tulevaisuudensuunnitelmat vaikuttavat myös saneeraussuunnitelmiin. Pienet petraustoimet voi tehdä omatoimisesti, mutta isommissa projekteissa kannattaa käyttää apuna jätevesisuunnittelijaa ja varmistaa lupatarve mökkikunnan rakennustarkastajalta.

Kuivakäymälä paras ratkaisu rannoille

Perinteisillä kesämökeillä, joilla on käytössä ulko-huussi, ei yleensä ole saneeraustarvetta. On tärkeää muistaa, että kuivakäymälästä ei saa valua mitään suoraan maahan, vaan kaikki tuotokset tulee kerätä tiivispohjaisiin astioihin. Tämä tulee muistaa myös käymäläjätettä kompostoitaessa. Suoraan maahan valuessaan ulosteperäiset bakteerit voivat ajan myötä kulkeutua pohjaveteen ja pahimmassa tapauksessa pilata lähellä sijaitsevien kaivojen veden.

Kuivakäymälän voi asentaa myös mökin sisälle.

Tällöin saadaan vesivessaa vastaava käyttömukavuus, mutta käymäläjäte voidaan edelleen kompostoida ja hyödyntää omalla pihalla lannoitteena. Sisäkuivakäymälässä tulee kiinnittää huomiota erityisesti ilmanvaihdon järjestämiseen ja tyhjentämisen helppouteen.

Pelkkien pesuvesien käsittely yksinkertaista

Kuivakäymälällisillä mökeillä pesuvesien käsittely on yleensä yksinkertaista. Jos vesiä tulee vain muutama ämpärillinen, riittää niiden maahan imeyttämiseen esimerkiksi kivillä täytetty kuoppa tai kaivonrenkaista tehty pohjaton imeytyskaivo. Suoraan vesistöön vähäisetkään pesuvesimäärät eivät saa valua, vaan ne pitää imeyttää maahan. Kun vedenkäyttö lisääntyy ja mökillä on esimerkiksi tiski- tai pyykkikone, tarvitaan pesuvesille tehokkaampaa puhdistusta. Kaksi saostussäiliötä ja imeytyskenttä on usein toimiva ratkaisu. Pesuveden lika-aineet puhdistuvat maaperässä mikrobien hajotustyön tuloksena. Maaperäkäsittelyn sijaan pesuvedet voi puhdistaa myös erityisissä pesuvesien suodatinlaitteissa.

Kuva: Päivi Lehtovaara

Vesivessa tuo haastetta jätevesijärjestelmälle

Vesivessan tulo loma-asunnolle muuttaa jätevesien käsittelyn huomattavasti haasteellisemmaksi. Erityinen haaste on loma-asunnon epäsäännöllinen käyttö. Kaikki jätevesien puhdistusmenetelmät perustuvat ainakin osittain mikrobien työhön. Mikrobit tarvitsevat säännöllisesti jätettä ruoakseen tai ne kuolevat. Muutaman viikon poissaolon ajan jätevesijärjestelmän biologia yleensä vielä pysyy hengissä, mutta ei esimerkiksi koko talvea. Ulosteperäiset bakteerit aiheuttavat maaperään joutuessaan myös aina riskin pohjaveden pilaantumisen.

Epäsäännöllisessä käytössä vessavedet on järkevintä johtaa umpisäiliöön. Näin omalla tontilla jää puhdistettavaksi vain pesuvedet. Jos sekä vessa- että pesuvedet halutaan johtaa samaan järjestelmään, ovat käsittelyvaihtoehdot samoja kuin ympärivuoden asutuissa omakotitaloissa. Järjestelmän toimivuuden kannalta on tällöin välttämätöntä, että vapaa-ajan-asunnon käyttö on säännöllistä ympäri vuoden.

Usein kuntien kaava- ym. määräyksissä on rajoituksia ranta-alueiden jätevesien käsittelylle. Jätevesijärjestelmän suunnittelussa kannattaakin käyttää apuna ammattitaitoista suunnittelijaa ja tarkistaa kunnan vaatimukset heti suunnitteluprosessin alkumetreillä.

- Artikkelin kirjoitti ympäristöasiantuntija Satu Heino, KVVY ry

”... jätevedet on johdettava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.”

Ympäristönsuojelulaki 27 b § • Järjestelmien tulee täyttää vaatimukset 15.3.2016 mennessä

**Neuvoja ja apua löytyy!
Katso Kokemäenjoen vesistön suojeluyhdistyksen
nettisivuilta www.kvvy.fi/jatevesi**

Vuohiniemen rukoushuoneella tapahtuu!

Keväällä 2014 Vuohiniemen rukoushuone siirtyi Renkajärven suojeluyhdistyksen omistukseen. 1930-luvulla kyläläisten lahjoituksilla aikaansaatu ja talkoilla rakennettu ja ylläpidetty rukoushuone jatkaa nyt kylän yhteisenä tilana entistään laajemmalla aktiviteettien kirjolla. Tilaisuuksiin on vapaa pääsy - vapaaehtoinen "kolehti" kerätään rukoushuoneen hyväksi.

- La 24.5. klo 13 Renkajärven suojeluyhdistyksen infotilaisuus**
- Suvi Mäkelä (Vanajavesikeskus) kertoo Renkajoesta ja hankkeesta kalojen vaellusreitit avaamiseksi Renkajärvelle asti
- Su 22.6. klo 10 Hattulan seurakunnan järjestämä 2. juhannuspäivän messu**
- Pe 4.7. klo 18 Harmonit hurmaa ja huilu helisee**
- Konsertti: Inna ja Miika Vintturi sekä Heini Kataja-Kantola
- Ti 29.7. klo 18 Laula matkalainen**
- Musiikki ja ohjelma: Ulla ja Jussi Kataja sekä Inna Vintturi
- To 14.8. klo 18 Pekka Simojoki & co.**
- Musiikin säveltäjä, sanoittaja, sovittaja ja esittäjä Pekka Simojoki saapuu bändeineen Vuohiniemeen. Pekka on tehnyt noin 600 hengellistä laulua ja mm. viisi virttä virsikirjaamme.

Kuva: Juhani Salminen

Hanki uusi Renkajärvi-kalenteri!!

Uusi Renkajärvi-kalenteri tulee myyntiin Renkajärven kesäjuhilla 26.7.2014. Ainutlaatuinen kalenterimme kattaa taas jakson elokuun alusta aina ensi vuoden elokuun loppuun asti. Kalenterin kuvat ovat kaikki järveltämme ja valokuvakilpailumme parhaimmista. Kalenterin hinta on 10 euroa.

Voit myös tilata kalenterisi ennakoon lähettämällä sähköpostia osoitteeseen mansu@me.com. Varmista kalenterisi!

Kesäjuhlilla nähdään!

Lauantaina 26.7. kello 17
Rimminkaassa

Kuva: Matti Peltola